

ଅଶୌଚ ପ୍ରକରଣ ।

—:୦:—

ସବେ ବନ୍ଧା ଅଦୋଇର୍ଦ୍ଦଶରଦ୍ବରାଣେଃ ସକରୁଷ୍ଟାନୁଲ୍ଲେମ୍ପେୟା
ପୂର୍ବାଃ ଶୁଦ୍ଧ୍ୟନ୍ତ୍ୟଥୋ ଚେ ଉଷବଗଶୁଚୟଃ ପ୍ରାଚଲ୍ଲେମ୍ପେୟା ଭବାସ୍ତେତୁ ।
ବଂଶସ୍ତା ଶ୍ରୀ ଶୁଭଃସ୍ୟାସୁ ଭଜନୁଷ୍ଠିବନେଷ୍ଟିଂଶତା ଶ୍ରୀ ପ୍ରସୂତୌ
ଯୋଷିପୁଂସୋର୍ଯ୍ୟମହାବ୍ରଜୁଷି ଶୁରୁସଦ୍ବିଗ୍ରହଭୟିଂଶଭେବ । ୧ ।

ବ୍ରାହ୍ମଣ, ଷଡ୍ବିୟ, ବୈଶ୍ୟ ଓ ଶୁଦ୍ରାଦିବର୍ଣ୍ଣମାନେ ଦଶ ଦିନରେ ଶୁଦ୍ଧି
ହୁଅନ୍ତି । ଅଉ ସବର (ଅନୁଲ୍ଲେମ୍ପ ଓ ପ୍ରଚଲ୍ଲେମ୍ପାଦିମାନେ) କେବଳ
ମାନମାତ୍ରରେ ଶୁଦ୍ଧି ହୁଅନ୍ତି ।

ପୁତ୍ର ଜନ୍ମରେ ପୁତ୍ରମାତା କୋଡ଼ିଏ ଦିନରେ ଓ ଶ୍ରୀ ଜନ୍ମରେ
ଶ୍ରୀମାତାଷ୍ଟିଂଶଦିନରେ ଶୁଦ୍ଧି ହୁଏ; ଯଦିଦୈବାହୁ ଶ୍ରୀ ଓ ପୁତ୍ର ଭରସ୍
ଏକ କାଳୀନ ଜନ୍ମ ହୁଅନ୍ତି ତାହାହେଲେ (ଗୁରୁଶାଲଦ୍ବାରାଧ୍ୟେତ
ଲଦ୍ବିନାଦୈବଜନ୍ମରୁଃ) ଏହି ପ୍ରମାଣ ଅନୁସାରେ ଉକ୍ତ ଶ୍ରୀ ଷ୍ଟିଂଶଦିନରେ
ଶୁଦ୍ଧି ହେବ । ୧ ।

ଯୋଷିଦ୍ବ୍ୟାସାବୃତ୍ତୌସ୍ୟାହୁତରଭସବଶାଞ୍ଜୁର୍ଣ୍ଣନେ ଶ୍ରୌତକୃଷ୍ଣେ
ତୁର୍ଯ୍ୟାଦେ ପଞ୍ଚମାନ୍ତେ ପ୍ରବବରଦ୍ବବଜ୍ଞ ଚେଦୁତୌ ସ୍ମାର୍ତ୍ତକୃଷ୍ଣେ ।
ଷଣ୍ମାସାନ୍ତାମସଞ୍ଜେ ରପିଗତଦବସୈଃ ସବଥୋକ୍ତଂସମୁସ୍ତା
ଶୌରୂଥୋ ସବପୁତୌ ଦଶଦବସପରଂ ଶ୍ରୌତକୃଷ୍ଣର୍ଣ୍ଣ ଯୋଗ୍ୟା । ୨ ।

ପ୍ରତିମାସରେ ଋତୁମଞ୍ଜ ଦେଉଥିବାକାଶ୍ଚ ଚତୁର୍ଥ ଦବସରେ ମାନ-
କଲଭ୍ରତରୁ ଶ୍ରେଣୀଯୋଗ୍ୟା ଓ ଶ୍ରୌତକର୍ମରେ ଅଧିକାରଣୀ ହୁଏ,
ଅଉ ପଞ୍ଚମ ଦବସରେ ସାବରହୃତ ହେଲେ ସ୍ମାର୍ତ୍ତ କର୍ମରେ ଅଧିକାରଣୀ

ହୁଏ; ପଞ୍ଚମ ଓ ଷଷ୍ଠ ମାସରେ ଚାନ୍ଦ୍ରମାସ ହେଲେ ମାଗ ସଂଖ୍ୟକ
ଦିନରେ ଶୁକ୍ଳ ଓ ଏକାଦଶୀ ଚାନ୍ଦ୍ର ମାସପ୍ରକାର ହୁଏ ଓ ଦଶଦିବସ
ଉତ୍ତର ଶ୍ରୋତକର୍ମ ଓ ଶୁକ୍ଳ ଯୋଗ୍ୟ ହୁଏ । ୨ ।

ସ୍ତବ୍ୟାତ୍ମନାମାସାବଧରଥକଥନଃ ପାତ ଅପଞ୍ଚମାସଂ

ସଦ୍ୟଃଶୌଚଂକୁଳେଶ୍ୟାସୁ ବନମିତ୍ରପିତୃଶ୍ୟାବଥାପସ୍ତୁତଃ ।

ଷଷ୍ଠାକ୍ଷୌ ମାସସ୍ତଗ୍ନେ ସପିତ୍ରକୁଳଭୁବଂ ଜାତମୁଦ୍ରାଂମୃତସ୍ୟେ

ସୂତ୍ରୋ ତସ୍ୟୋ ନିଶାଃ ମୁଖ୍ୟସିଦ୍ଧି ଯଦି ଶିଶୁଃ ପୂର୍ଣ୍ଣମସୀଦ୍ୟଶୌଚଂ । ୩ ।

ଶୁକ୍ଳମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସ୍ତବ ବୋଲେ, ପାଞ୍ଚମାସ ଛ ମାସକୁ ପାତ
ବୋଲେ, ଏଥିରେ ଜନ୍ମ ହୋଇ ମଲେ କମ୍ପା ମର ଜନ୍ମ ହେଲେ
ପିତୃ ସହୃଦ ଜ୍ଞାତମାନଙ୍କୁ ସଦ୍ୟଃଶୌଚ (ଦାଣ୍ଡି ଲଗେ ନାହିଁ) ସାତ-
ମାସ ଅଠମାସକୁ ଅପସ୍ତୁତ ବୋଲେ, ଏଥିରେ ମର ଜନ୍ମ କମ୍ପା
ଜନ୍ମ ହୋଇ ମଲେ ପିତୃସହୃଦ ଜ୍ଞାତମାନଙ୍କୁ ଚିତ୍ତଦିନ ଅଶୌଚଲଗେ,
ଏ ନାଜୀ ଛେଦନପୂର୍ବରୁ, ନାଜୀ ଛେଦନ ଉତ୍ତରୁ ବଶଦିନ ମଧ୍ୟରେ
ପିଲା ମରଗଲେ ଜ୍ଞାତମାନଙ୍କର ମୃତ ଦିବସ ଦାଣ୍ଡି ଏବଂ ପିତାମାତାଙ୍କୁ
ଦଶଦିନ ଅଶୌଚ ଲଗଇ, ଏହୁ ପିଲା ବଞ୍ଚିଗଲେ ପିତୃ ସହୃଦ ଜ୍ଞାତ-
ମାନଙ୍କୁ ଦଶଦିନ ଅଶୌଚ ଲଗଇ ।

ସବେଷାଂ ପ୍ରେତଜାତେ ରବତିହୁ ନବମାଦ୍ୟେଷୁମାସେଷୁ ପୂର୍ଣ୍ଣଂ

ଜାତପ୍ରେତେ ତୁ ବସୁର୍ଜନୁରବସୁଦଶାହାଦମଙ୍ଗାଶୁଚିତ୍ତଂ ।

ଜ୍ଞାତନାଂନାସମାତଂ ଯଦିଭୂଶିଶୁ ମୃତଃମୃତମଧ୍ୟେଽପିନାଜୀ

ଛେଦୋର୍ଦ୍ଧଂ ଚିତ୍ରତାତେ ଜନୁରବସୁଦଶାହାଦମନ୍ତେଷୁ ନାଂ । ୪ ।

ନବମାସ ମାଗମାନଙ୍କରେ ସେଃଭିତରୁ ପିଲାମର ଜନ୍ମ ହେଲେ
ପିତୃ ସହୃଦ ଜ୍ଞାତମାନଙ୍କୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣଶୌଚଲଗଇ, ସେହି ପିଲା ଜନ୍ମ
ହୋଇ ମଲେ ନାଜୀଛେଦନପୂର୍ବରୁ କମ୍ପା ନାଜୀ ଛେଦନ ଉତ୍ତରୁ

ହେଉ ଦଶଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପିତାମାତାଙ୍କୁ ଅଶୌଚ ଲଗଇ, କିନ୍ତୁ ଜ୍ଞାତ-
ମାନଙ୍କର ମୃତ ଦବସରେ ଦାଣ୍ଡି ହୋଇଯାଏ । ୪ ।

ଏକଃ ପ୍ରେତଃ ପରଶ୍ଚେତୁର୍ବିଧିଂ ସମଜାୟେ। ପ୍ରବବେକୋଽବଜ୍ରଜାତ
ପ୍ରେତୋଽନ୍ୟଃ ପ୍ରେତଜାତଃ । ଦହଜନମର୍ତ୍ତାଦୃକ୍ ମୃତ୍ୟୋବାଳହାତ୍ ।

ସଦ୍ୟଃ ଶୌର୍ୟଃ ସପିତ୍ରାଜନୁରବଧବଶାତ୍ ପିତାଜାଶୁଭଃ ସ୍ୟା

ସଦ୍ୟଃ ଶୌଚେ ଭୁ ଶିଷ୍ଟା ବଦଧର ସକଳେ ସ୍ନାନମାତ୍ରଂ ନ ଗୃନ୍ୟତ୍ । ୫

ଯାଆଁଲା ପିଲା ଦୁହଁଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଯଦ୍ୟପି ଗୋଟିଏ ପିଲା ଯେତେ ଭଲରୁ
ମର ଜନ୍ମ ହେବ ; ଆଉ ଗୋଟିଏ ପିଲା ଜନ୍ମ ହୋଇ ମରବ ; ତେବେ
ମୃତ୍ୟୁବାଶୌଚ ବଳବତ୍ତର ; ଏପରି ସ୍ଥଳରେ ଜ୍ଞାତମାନଙ୍କର ସଦ୍ୟଃ
ଶୌଚ ; କିନ୍ତୁ ପିତା ମାତାଙ୍କୁ ଦଶଦିନ ଅଶୌଚ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବ ; ସଦ୍ୟଃ
ଶୌଚ ବୋଇଲେ କେବଳ ସ୍ନାନମାତ୍ରପ୍ରାପ୍ତକିନ୍ତୁ କିନ୍ତୁ ପାକତ୍ୟାଗ
ନାହିଁ । ୫ ।

ପିତୃଃ ପୁତ୍ରୋରବାପ୍ତା ଫୁଲ ଉଦତମଦ୍ରୁସିଦ୍ଧିଂ ଭୁ ବ୍ରତାତ୍ ପ୍ରାକ୍
ଜ୍ଞାତେଃ ସଦ୍ୟୋଦରେକଂ ଶିଦ୍ଧମୁଦତମଧୋ ଦନ୍ତରୁଜାବ୍ରତେର୍ୟଃ ।

ସବେଷାଂ ପୂର୍ଣ୍ଣମୂର୍ତ୍ତିଂ ହସମପିରଦନଶୌରକର୍ମବ୍ରତୋକ୍ତଂ

କାଳେତେଷାମଭାବେଧ୍ୟଧଉତରବନେ ତତ୍ତଦୁକ୍ତଂ ଦ୍ୟଶୌଚଂ । ୬ ।

ଦଶଦିନ ଉତ୍ତରୁ ପୁତ୍ର ଯେବେ ପାଞ୍ଚ ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏତନ୍ମଧ୍ୟରେ
ମର ଯବ ; ତେବେ ପିତା ମାତାଙ୍କୁ ଦିନେ ଅଶୌଚ ହେବ ; ତହିଁ-
ଉତ୍ତରୁ ପାଞ୍ଚ ମାସ ଦିନକଠାରୁ ଛ ବର୍ଷ ଦୁଇ ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏତନ୍ମ-
ଧ୍ୟରେ ପୁତ୍ର ମୃତ ହେଲେ ପିତାମାତାଙ୍କୁ ଦିନ ଦିନ ଅଶୌଚ ହେବ ;
ତହିଁ ଉତ୍ତରୁ ପିତାମାତାଙ୍କୁ ଦଶ ଦିନ ଅଶୌଚ ହେବ ;

ପାଞ୍ଚ ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏତନ୍ମଧ୍ୟରେ ପୁତ୍ର ମର ଯାନେ, ଜ୍ଞାତମାନଙ୍କ
ସଦ୍ୟଃ ଶୌଚ ହେବ, ପାଞ୍ଚ ମାସ ଦିନକଠାରୁ ଦୁଇ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
ଦିନେ ଅଶୌଚ ହେବ ; ଦୁଇ ବର୍ଷ ଦିନକଠାରୁ ଛ ବର୍ଷ ଦୁଇ ମାସ

ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭିନି ନ ଅଶୌଚ ହେବ; ଏଥିଉତ୍ତରୁ ଦଶ ଦିନ ଅଶୌଚ ହେବ । ୭ ।

ଶିକ୍ଷାଃ ପୁତ୍ରୀ ମୃତା ବା ରବିନମନରତଃସବଦୋର୍ଦ୍ଧ୍ଵଂ ହ୍ୟନ୍ଦଂସ୍ୟା
 ଭ୍ରାତୃଘ୍ନାନ୍ ତଥାହସ୍ୟେହମ୍ପିରଦକାତୃକ୍ଷୋରତଃ ପ୍ରାକ୍ ବିବାଦାତ୍ ।
 ଜ୍ଞାତୋଃ ସବ୍ୟଃ ହୁରୁପ୍ତୁ । ଗହରୁପରତବାଗ୍ନାନକାଳେ ହ୍ୟନ୍ଦଂସ୍ୟା
 କାଗ୍ନାନେନୁଷ୍ଠିତେତ୍ତୁ ହ୍ୟନ୍ଦମୁରୁଦ୍ଧୁଲେ ଚେଦିବାହୋନପିତ୍ତ୍ୟେ । ୮ ।

ଦଶ ଦିନ ଉତ୍ତରୁ ଯେବେ ଜନ୍ୟା ପାଞ୍ଚ ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏତନ୍ଦ୍ର-
 ଥ୍ୟରେ ମର ଯାଏ ତେବେ ପିତା ମାତାଙ୍କୁ ଦିନେ ଅଶୌଚ ଲାଗେ;
 ପାଞ୍ଚ ମାସ ଦଳକଠାରୁ ବିବାଦ କାଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏତନ୍ଦ୍ରଥ୍ୟରେ ମର
 ଗଲେ ପିତା ମାତାଙ୍କୁ ଭିନି ଦିନ ଅଶୌଚ ଲାଗେ; କିନ୍ତୁ ପ୍ରଥମ
 ବରଣ ମଧ୍ୟରେ ଜନ୍ୟାର ମୃତୁ ହେଲେ ପିତୃକୁଳ ଓ ବରକୁଳ ଉଭ-
 ଯୁକୁ ଭିନିଦିନ ଅଶୌଚ ଲାଗେ, ଭ୍ରାତୃ୍ୟ ଶୌଚ ଅମ୍ବ ବେଶରେ ନାହିଁ
 ଏବଂ ଜନ୍ୟା ବିବାଦ ହେଲେ ପିତୃକୁଳକୁ ଅଶୌଚ ଲାଗେ ନାହିଁ;
 କେବଳ ବରକୁଳକୁ ଦଶ ଦିନ ଅଶୌଚ ଲାଗେ ।

ଜ୍ଞାତମାନଙ୍କୁ ଦୁଇ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସବ୍ୟଃ ଶୌଚ; ଦୁଇ ବର୍ଷ
 ଦଳକଠାରୁ ଛ ବର୍ଷ ଦୁଇ ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏକ ଦିନ ଅଶୌଚ; ଛ ବର୍ଷ
 ଦୁଇ ମାସଠାରୁ ଏ ମଧ୍ୟରେ ଜନ୍ୟାର ମୃତ ହେଲେ ଜ୍ଞାତମାନଙ୍କୁ
 ଭିନି ଦିନ ଅଶୌଚ ଲାଗେ; ସେହି ଜନ୍ୟା ବିବାଦ ହେଲେ ବର
 କୁଳକୁ ଅଶୌଚ ଲାଗେ । ୯ ।

ଷଷ୍ଠୋ ମାଗୋ ରବେଷ୍ଠସୁରକରଣ ଇହାକସ୍ତୁତସୋକସନ୍ତ୍ରୀ
 ମାସଦ୍ଵଂଦ୍ଵାଧକାଗ୍ୟାୟୁରମ୍ପନୟନେ ବାକ୍ପ୍ରଦାନେଚକାଳଃ ।
 ଅଦେଽଜ୍ଞତେହିତସ୍ତେଦଦନମଥପୁରଃ ଶୁଦ୍ରଜାତେରଶୌଚେ
 ରେବୋଽୟଂଷଷ୍ଠବର୍ଷଃ ପରଶୟସଂସ୍ପୃଷ୍ଟମାରବ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣଂ । ୧୦ ।

ଛ ମାସକୁ ରଦନକାଳ ବୋଲି ଯାଏ; ଛ ମାସଠାରୁ ଛ ବର୍ଷ

ଦୁଇ ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚୂଡ଼ାକାଳ; ଛ ବର୍ଷ ଦୁଇ ମାସ ଉତ୍ତରୁ ପୁରର
 ବ୍ରତକାଳ ଏବଂ କନ୍ୟାଙ୍କ ବବାହକାଳ ଜାଣିମ; ଦୁଇ ବର୍ଷ ଶେଷ
 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପୁର ବସ୍ତ୍ରା କନ୍ୟା ମୃତ ହେଲେ ଏହାଙ୍କର ବାହୁ ହେବ
 ନାହିଁ; ଦୁଇ ବର୍ଷ ଉତ୍ତରୁ ପୁର ଏବଂ କନ୍ୟା ମୃତ ହେଲେ ବାହୁ
 ହୁଏ; ଏ ବ୍ରାହ୍ମଣମାନଙ୍କର; ଶୁଦ୍ର ଜାତିର ଛ ବର୍ଷ ଉତ୍ତରୁ ବବାହ
 କାଳ; ଏମାନଙ୍କର ସବୁ କାଳରେ ସୂକ୍ଷ୍ମାଶୌଚ । ୮ ।

ସୂକ୍ଷ୍ମା ସୂକ୍ଷ୍ମ ସମାଚେନ୍ଦ୍ରବିମ୍ବମୃତକେ ପୁରକାଶୌଚଶେଷା
 ଦ୍ଵିଶୁଦ୍ଧିର୍ଦ୍ଧମାବ୍ୟଂ ପରମପିଲଗୁନୋ ବାଧକଂ ସ୍ୟାସ୍ତଦ୍ଵକ୍ତେତୁ ।
 ଘର୍ଦ୍ଧଂ ଶୂନ୍ୟଂ ପୁଷ୍ପେଜଂ ପରମପିମ୍ବକଂ ଶୋଧକଂ ସୁତକସ୍ୟ
 ଜ୍ୟେଷ୍ଠାଦକ୍ୟାଂ କ୍ରୟାଦ୍ଵନ୍ଦ୍ଵପଦ୍ଧବନିତା ସୁକାଃପୁଷ୍ପବୟୋ । ୯ ।

ଯେବେ ସୁକାଶୌଚରେ ସୁକାଶୌଚ ପଡ଼ିବ; ଆଉ ମୃତକା
 ଶୌଚରେ ମୃତକାଶୌଚ ପଡ଼ିବ; ତେବେ ପୁର ଅଶୌଚରେ ଶୁଦ୍ଧି
 ହେବ; ଯେବେ ସୁକାଶୌଚ ମଧ୍ୟରେ ମୃତକାଶୌଚ ପଡ଼ିବ;
 ତେବେ ଅଗେ ପଡ଼ୁ ପଡ଼େ ପଡ଼ୁ ମୃତକାଶୌଚରେ ଶୁଦ୍ଧି ହେବ;
 ପିତାମାତାଙ୍କ ଅଶୌଚରେ ଅନ୍ୟ ମୃତକାଶୌଚ ପଡ଼ିଲେ ଅଗେ ପଡ଼ୁ
 ପଡ଼େ ପଡ଼ୁ ଉକ୍ତ ପିତାମାତାଙ୍କ ଅଶୌଚରେ ଶୁଦ୍ଧି ହେବ; ସୁକାଶୌଚ
 ବସ୍ତ୍ରା ମୃତକାଶୌଚରେ ରଜୋବଜ୍ର ହୁଏ; କ୍ରିୟାକର୍ତ୍ତ୍ତ୍ଵି; ମୃତ ଗୃହସ୍ଥର
 ଭର୍ତ୍ତା; ମୃତକା; ପୁଷ୍ପମାନେ; ଏବଂ ବଧୂମାନେ ଅପମା, ଅଶୌ-
 ଚରେ ଶୁଦ୍ଧି ହେବେ । ୧୦ ।

ପିତାଶୌଚମାବ୍ୟଂ ପରମପିମ୍ବକାଶୌଚଂଶୋଧକଂ ସ୍ୟା
 ଭ୍ରାତୃବିମାତୃପୁତ୍ରାଂ ପିତୃପୁତ୍ରପରଜନେନାପ୍ୟଶୌଚେନ ଶୁଦ୍ଧିଃ ।
 ତାତପିୟକାଦିଶାନ୍ତେ ରବତ୍ତ ତଦୁତ୍ତୟୋଃ ସବମେକାଦିଶାନ୍ତେ
 ଜ୍ୟେଷ୍ଠାଦିଶାନ୍ତେଃ ସ୍ଵସ୍ତମୃତପଦ୍ଧବନିତାଦେବକର୍ମୀପରଂସ୍ୟାତୁ । ୧୧ ।

ପିତାମାତାଙ୍କର ମୃତ ହେଲେ ଯେଉଁ ଅଶୌଚ ସେ ସବୁ ଅଶୌ-

ତର ବାଧକ ଅର୍ଥାତ୍ ଗରୁ ଅଶୌଚ ନ କରି ଅଗେ ପିତା ମାତାଙ୍କ
ଅଶୌଚ କରିବ; ମାତାର ମୃତ୍ୟୁ ଉତ୍ତରୁ ପିତାର ମୃତ୍ୟୁ ହୁଅନ୍ତେ ପିତା
ଅଶୌଚରେ ଶୁଦ୍ଧି ଦେବ; ପିତାର ଏକାଦଶାଦ୍ଦ ଦିନରେ ମାତାର
ଏକାଦଶାଦ୍ଦ ଶାନ୍ତି ଦେବ; ମୃତ ଦବନ ତଥା ସାହାର ସେତଂ ଦିନ
ତାହାର ସେହି ଦିନ ଦେବ । ୧୦ ।

ମାତା ତାତାପ୍ରମଥେ ଯଦିବଦ୍ଦମୃତା ତତ୍ତ୍ୱମାପ୍ୟାଦଶାଦ୍ଦା

ନ୍ୟଂବଦଂ କର୍ମବର୍ତ୍ତନିବଦନପରତଃପରିଣିବଦନିହା ।

ତସ୍ୟାଦ୍ୟେତ୍ତାନି ହିତ୍ତାୟେତ୍ତନିବଦନମୁଦ୍ଦାୟପ୍ରପିତ୍ରାନ୍ତାପ୍ୟାଦ୍

ପିତୋରେକାଦଶାଦ୍ଦୋଦିତବିଧିମପରତଃସେବରଂସ୍ତସ୍ମିନ୍ନେବ । ୧୧ ।

ପିତାର ମୃତ୍ୟୁ ମଧ୍ୟରେ ମାତାର ମୃତ୍ୟୁ ହୁଅନ୍ତେ ପିତାର କର୍ମକୁ
ସମାପ୍ତ କରି ପିତାର ଦଶ ଦିନ ଉତ୍ତରୁ ପରିଣି ବଦାନ ମାତା କର୍ମକୁ
ସମାପ୍ତ କରିବ; ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରଥମ ଦିନରେ ଜନି ଦିନର କର୍ମ ଓ ଦ୍ୱିତୀୟ
ଦିନରେ ଅବଶିଷ୍ଟ ଯାତା ଦିନର କର୍ମ ଶେଷ କରି ତିତା ମାତାଙ୍କ
ଏକାଦଶାଦ୍ଦ କର୍ମ ପରିଣି ହୁଇ ଦିନ ଉତ୍ତରୁ କରିବ; ସାହାର ସେତଂ
ଦିନ ମୃତ୍ୟୁ ଦବନ ତାହାର ସେହି ଦିନ ବାସିକ ଶାନ୍ତି ଦେବ; ଏ-
ବେଳେ ଏ ପକ୍ଷ; ତନ୍ତୁ ଆମ୍ଭ ଦେଶରେ ପ୍ରଥମେ ମାତାର ମୃତ୍ୟୁ ଓ ତତ୍ତ୍ୱ
ଉତ୍ତରୁ ପିତାର ମୃତ୍ୟୁ ହେଲେ ଦଶ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ମାତାର କର୍ମ
ସେତେ ହୋଇଥିବ; ତାହାକୁ ରଖି ପିତାର କର୍ମକୁ ତେଜିବ ଦିନ
କରି ଅବଶିଷ୍ଟ ଦିନ କର୍ମ ହୁଇଁ କର୍ମକୁ ଏକାଦି କରି କରିବ; ଅତଃ
ପ୍ରଥମେ ପିତାର ମୃତ୍ୟୁ ଓ ତତ୍ତ୍ୱ ଉତ୍ତରୁ ମାତାର ମୃତ୍ୟୁ ହେଲେ; ଦଶ
ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ପିତାର କର୍ମ ସେତେ ହୋଇଥିବ; ତାହାକୁ ରଖି
ମାତା କର୍ମକୁ ଏକ ଦିନରେ (ମୃତ୍ୟୁ ଦିନ) ପିତା କର୍ମର ସମାପ୍ତ କରି
ଅବଶିଷ୍ଟ ଦିନର କର୍ମ ହୁଇଁ କର ଏକାଦି କରି କରିବ; ଏ ଅନ୍ୟ
ପକ୍ଷ; ତନ୍ତୁ ପିତା କମ୍ପା ମାତା ଜଣଙ୍କର ଦଶ ଦିନ କର୍ମ ଶେଷ ହେବା

ପରେ ଅର୍ଥାତ୍ ଦାଣ୍ଡ ନ ଦେଉଁ ଯଦି ଅନ୍ୟ ଜଣଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହୁଏ;
ତେବେ ସେହିଠାରେ ପକ୍ଷିଣୀ ବୁକି ଦାଣ୍ଡ ଦୁଇ ଦିନରେ ପୁରୋକ୍ତ
ପ୍ରକାରେ ଦଶ ଦିନ କର୍ମ ସେଷ କରି ପର ଦିନଠାରୁ ଏକାଦଶାଦ୍ୱାଦ
କର୍ମ ଏକସେ କରବ, ମାତ୍ର ମୃତାଦି ଯାଦାର ଯେଉଁ ଦିନ ତାହାର
ସେହି ତିଥିରେ ବାଟିକ ଶ୍ରାଦ୍ଧ ଦେବ । ୧୧ ।

ପିତୃମୃତ୍ୟୁ ଦଶାଦ୍ୱାପୁରମପିଶୁଶୁଦ୍ଧାଦୁରଗୋପ୍ୟାଦୁକ୍ତୋ ଯଃ
ଗ୍ରାହୋପୋଷ୍ୟାଦ୍ ବାସାସ୍ତଦବଧତବଶାହାନ୍ୟଶୌଚନୟମ୍ୟ ।
ବିଧ୍ୟଂ ସ୍ନାନାମୁଦକାଦଥନୟଦକୃତଂ ପ୍ରେତପିଣ୍ଡାଦ୍ୟଗ୍ନତେ
୧୧ ପକ୍ଷେ କୁର୍ଯ୍ୟାଦଶୌଚେଷ୍ଟେତଦବଦବଦେଶେଷଘଣ୍ଟେ ବଶୁଞ୍ଜୟେତ ।

ପୁତ୍ର ଯେବେ ପ୍ରବାସ କରିଅଛୁ ପିତାମାତାଙ୍କର ମରଣ ଶୁଣିବ;
ଏଦିନକୁ ଯେବେ ଦଶକର୍ମ ହୋଇ ଯାଇଅଛି, ତେବେ ପୁତ୍ର ଶୁଣିଲା-
ଦିନଠାରୁ ଦଶଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରତିଦିନ ସ୍ନାନକର ଅର୍ଘ୍ୟବାସା ହୋଇ
ଇଲୋଦକ ଦେଇ ଶୁକି ଦେବ; ଯେବେ ଦଶଦିନ କର୍ମ ହୋଇ ନାହିଁ
ଏକ ବର୍ଷ ଅନ୍ତତ ହୋଇ ଯାଇଅଛି; ତେବେ ପୁତ୍ର ନିଜେ ଦଶଦିନ
କର୍ମରୁ କରବ; ଅଥ୍ ଅଶୌଚ କେତେଦିନ ଥାଉ ଜଣା ପଡ଼ନ୍ତେ
ବାବ ଅବଶିଷ୍ଟ ଦିନରେ ଶୁଦ୍ଧି ଦେବ, । ୧୨ ।

ଶ୍ରାଦ୍ଧେ ହୈପକ୍ଷିକୈକାଦଶଦିନବିହତେ ଗୃହିକଂ ମାସେକାନ୍ୟ
ନାକ୍ଷୋପନ୍ନଂ ପିଣ୍ଡିକୃତରପିନରବେ ଦୁନଷାଶ୍ମାଶ୍ଚିକଂତ ।
ପ୍ରେତେଷାଗ୍ନୌ ହୈପକ୍ଷାବିହତମପିରବେଦ୍ଵୋଜନଂ ନୋନିରଗ୍ନେଃ
କନ୍ତୁଶ୍ରାଦ୍ଧାନ୍ୟଶୌଚବ୍ୟପଗମବଦସେ ତାନ୍ୟବଶ୍ୟଂଭବେନ୍ୟୁଃ । ୧୩ ।

ମାତାପିତା ଆଦିଙ୍କର ଦଶଦିନ ଉତ୍ତରୁ ଏକାଦଶାଦ୍ୱାଦ ଦିନ ବେଳ
ଦୁଇଘଡ଼ିଠାରେ ଅନ୍ୟ ଉତ୍ତର ଅଶୌଚ ପଡ଼ନ୍ତେ ହୈପକ୍ଷିକ ଶ୍ରାଦ୍ଧ,
ଏକାଦଶାଦ୍ୱାଦ ଶ୍ରାଦ୍ଧ, ବାଟିକ ଶ୍ରାଦ୍ଧ, ମାସିକ ଶ୍ରାଦ୍ଧ, ନବମମାସିକ ଶ୍ରାଦ୍ଧ,
ଶାଶ୍ୱାସିକ ଶ୍ରାଦ୍ଧ, ଏବଂ ପିଣ୍ଡିକରଣ ଶ୍ରାଦ୍ଧ, ଏମାନେ ଅନ୍ୟ ଅଶୌଚର

ପ୍ରାନ୍ତଦନ ଅର୍ଥାତ୍ ଦାଣ୍ଡଦନ ଏକାଦଶାଦି ଶପ୍ତଶ୍ଳୋକର ଶ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
 ସମସ୍ତ ଦେବେ; ସାଗ୍ନିକ ଲୋକ ମରନ୍ତେ ଅନ୍ୟ ଅଶ୍ଳୋଚର ଅପେକ୍ଷା
 ନ କର ତାହାର ମେହଦନ ଏକାଦଶ କର୍ମ ଓ ତହିଁ ଅରଦନ ବାର
 କର୍ମ ଦେବ । ୧୩ ।

ମଧ୍ୟେକଂ ଚେଦ୍ବିମାତୁର୍ମରଣନିଶମନଂ ମନ୍ତ୍ରନଂ ଗୈପବାସଃ
 ପୁଷ୍ପସ୍ୟ ସ୍ୟାଦଶ୍ଳୋଚଂ ଦଶଦବସମଞ୍ଜଳେ ଭୂ ବର୍ଷେଶିରୁଦ୍ରଂ ।
 ପକ୍ଷିଶ୍ୟନ୍ତୁର୍ନଶ୍ଳୋକାରତଉରୁୟଦନେ ଗୁହରୁକ୍ତଂ ହିସଜ୍ୟଂ
 ଯାବୟୁର୍ଯ୍ୟୋବୟୁଂ ଯନ୍ନିଶିମୃତକରଞ୍ଜଃ ଗୁତୟୋଽହସ୍ତଦେବଂ । ୧୪ ।

ଦଶଦବସ ପରେ ବର୍ଷକ ମଧ୍ୟରେ ଯେବେ ପୁତ୍ରବିମାତାର ମରଣ
 ଶୁଣିଲା; ତେବେ ଦଶଦବସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସ୍ନାନ; ଭିକ୍ଷା; ଓ ଉପ-
 ବାସ ଏସବୁ କରବ; ବର୍ଷକ ଉତ୍ତରୁ ଶୁଣିଲେ ଭବଦନ ଅଶ୍ଳୋଚ
 ପାଳବ; ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ରାତି ଉରୁୟ ପାଖରେ ଦୁଇଗୋଟି ଦାନ
 ଏପରି ହିସଜ୍ୟକୁ ପକ୍ଷିଣି ବୋଲାଯାଏ; ଆଉ ମୃତକ ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କର
 ରଜୋବର୍ଷନ; ଏବଂ ସୂତକ ଏମାନେ ସୂର୍ଯ୍ୟୋବୟୁ ପୂଜାକୁ ଦେଲେ
 ଭଲଦନକୁ ବୁଝାଯାଏ; କିନ୍ତୁ ଗୁର୍ଯ୍ୟୋବୟୁ ପରେ ହେଲେ ପରଦନକୁ
 ବୁଝାଇବ । ୧୪ ।

ପିତ୍ରୋମୁର୍ତ୍ତ୍ୟାଂ ଶରୀରଂ ଗୃହମଶୁଚିରବେଦ୍ୟର୍ଷମେକଂ ନାଦୈବଂ
 ପିତୃ୍ୟଂ କର୍ମପିକାମ୍ୟଂ ପରଗୃହପତନଶ୍ଚୋଦ୍ରମଂ ସାଶନଂ ନ ।
 ସ୍ତ୍ରୀଧାନ୍ୟାନ୍ୟାନ୍ତି କାଦୃୟବଶୁରକରଣଂ ଯେ ସଞ୍ଜର୍ଥାଦନସ୍ୟା
 ଜ୍ଞିନ୍ତୁସ୍ବର୍ଗତ୍ୟନ୍ତେମିତ୍ତିକକରଣପରପ୍ରେତକୃତ୍ୟାନ୍ୟସୀଦ୍ । ୧୫ ।

ପିତାମାତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହୁଅନ୍ତେ ଏକବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦେହ ଓ ଗୃହ
 ଅଶୁଦ୍ଧ ହୁଏ; ଏଥିରେ ପିତୃକର୍ମ (ଭଲତପଣାଦ) ବେଦକର୍ମ (ବା-
 ଶିକ ପୂଜାଦ) ଓ କାମ୍ୟକର୍ମ (ସାଙ୍ଗଲିକ କର୍ମ) ଆଉ ପରଘର ଗ୍ରେଜନ
 ମଧୁ ଭୋଜନ; ମଂସଭୋଜନ; ସ୍ବାଧ୍ୟାୟ ଯେ ଦେବାଧ୍ୟା-

ସ୍ୱନ; ଅନ୍ୟାକିକ ଯେ ପିତୃବ୍ୟାଦିଙ୍କର ଶ୍ରାଦ୍ଧ; ଉତ୍ସବ ଶୁଭକର୍ମ
ଯେ ସ୍ୱନକ୍ଷତ୍ର ଓ କୋଳାଗସ୍ତଦ; କ୍ଷେତ୍ରଗମନ; ଓ ଶ୍ରାଦ୍ଧାଦି ଗମନ
ଏମାନେ ହେବେନାହିଁ; କେବଳ ନିତ୍ୟକର୍ମ ଯେ ଏକାଦଶୀପ୍ରତାଦ
ନୈମିତ୍ତିକ କର୍ମ ଯେ ମୃତାଦି ଶ୍ରାଦ୍ଧାଦି ପରପ୍ରେତ କର୍ମ ଯେ ଅନ୍ୟର
ପ୍ରେତକର୍ମ ଏମାନେ ହେବେ; । ୧୫ ।

ଶଶ୍ମାସାନ୍ତ୍ୟାକି ମାତୃର୍ମରଣରୂପମସ୍ୟାଦ୍ୟାୟାଦିନାଶେ
ତ୍ରିନାସାନ୍ତ୍ୟାକିଶୌଚଂଗଦତମପିସୁତଶ୍ରଦ୍ଧନାଶେତ୍ରିପକ୍ଷାନ୍ ।
ଜନ୍ମଧ୍ୟେତେସ୍ତପିଣ୍ଡାକରଣମପିକୁଟଂକାମ୍ୟକ୍ତୁସ୍ତେପିବୃତ୍ତେ
ଦ୍ରବ୍ୟାବାନାଦିରୂପେଧ୍ୱଜ୍ୱରପିମତାପୂର୍ତ୍ତଇଷ୍ଟେପିତତ୍ତ । ୧୬ ।

ବିମାତାର ମୃତୁହେଲେ ଛ ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ନିଜର ଘର୍ଯ୍ୟ୍ୟମଲେ ଭଜି
ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଭ୍ରାତା ବିମ୍ବା ପୁତ୍ର ମୃତ ହେଲେ ଦେଶମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅ-
ଶୌଚ (ପରଘରେ ଭୋଜନ କରିବେନାହିଁ) ଅଉ କେଉଁମାନଙ୍କ
ମତରେ ବାରଦିନ ସପ୍ତିଶ୍ରୀକରଣ ହେଲେ କାମ୍ୟକର୍ମ; ବରଣ ହେ-
ବାର, ବାନ ଘେନିବାର, କୃଷକଜାଗାଦି କରିବାର, ଏବଂ ଯାଗ
କରିବାର ଏମାନେ ହେବେ ।

ଦାନଂନିତ୍ୟଂବ୍ରତାଙ୍କଂବ୍ରତଶମିହୁରସକାନ୍ତିଦାନେନପିଷା
ଯଜ୍ଞଶ୍ଚାତ୍ମମନାସ୍ତସ୍ମିନ୍ନସଦନାନ୍ୟନ୍ନଦାନଂଚପୂର୍ତ୍ତଂ ।
ଇଷ୍ଟଂଭୂତଅସ୍ମିନ୍ନୁଦ୍ଧିପଠନତପଃଶୌଭଶାଲ୍ଲଗ୍ନି କାର୍ଯ୍ୟା
ନ୍ତର୍ବେଦୀଦାନମୁକ୍ତଂସ୍ମୁତିସୁନିଗଦତଂବୈଶ୍ୱଦେବୋପିପବ୍ୟଂ । ୧୭ ।

ନିତ୍ୟଦାନ, ବ୍ରତାଙ୍କଦାନ, ବ୍ରତଶମିହୁରସକାନ୍ତିଦାନ, ଶ୍ରାଦ୍ଧ,
ଆତ୍ମସପ୍ରତିଷ୍ଠା, ଜ୍ଞାନସମ୍ପ୍ରତିଷ୍ଠା, ବେଦାନ୍ତସମ୍ପ୍ରତିଷ୍ଠା, ଅନ୍ନଦାନ,
କୃଷାଦିପ୍ରତିଷ୍ଠା, ଯାଗ, ଅଭିଧ୍ୟାସେବା, ଶୁଦ୍ଧପଠନ, ତପସ୍ୟା, ଶୁଭକର୍ମ,
ଶାଲ୍ଲପ୍ରତିଷ୍ଠା, ଦୋମ, ବ୍ରତବିବାହାଦି, ବୈଶ୍ୱଦେବ, ଏମାନେ ବାର-
ଦିନ ସପ୍ତିଶ୍ରୀକରଣ ହୋଇଥିଲେ ସେ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ହେବେ । ୧୭ ।

ନୋକାଦେବାରସଦେବୁଧକୃତରତଗନ୍ଧାଦଲୁକ୍ତୋମଦେନୋ

ବର୍ଣ୍ଣାବୌଦ୍ଧାପଦାନେନବପନଇଦନପ୍ରେତପକ୍ଷେଗୟାୟଂ ।

ନାନେଷାଂ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବେନାଦ୍ବିକଇବଜନନାବର୍ଣ୍ଣିକେନାଧିକାର

ପ୍ରାତାଦ୍ବେଧଥାସ୍ତିତାତାଦ୍ବିକଇବଜନନାବର୍ଣ୍ଣମଧ୍ୟେଧିକାରଃ । ୧୮ ।

ବାରଦନପରିଣୀକରଣ ହୋଇଥିଲେ ପ୍ରଥମ ବିବାହ ହେବ କିନ୍ତୁ ଦ୍ବିତୀୟ ବିବାହ ହେବ ନାହିଁ ପରପରଭୋଜନ, ଉତ୍ସବ, ଅମାବାସ୍ୟା-
ଶ୍ରାଦ୍ଧ, ଦୀପଦାନ, ମହାଲୟଶ୍ରାଦ୍ଧ ଗୟାଶ୍ରାଦ୍ଧ, ଏମାନେ ବାରଦନ ପରିଣୀ-
କରଣ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏକ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ହେବେ ନାହିଁ ।

ପିତୃବ୍ୟାଦିମାନଙ୍କର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବରେ ଓ ଶ୍ରାଦ୍ଧରେ ଅଧିକାର ନାହିଁ,
ପିତାର ବର୍ଷରେ ମାତାର ସାମ୍ବସ୍କରକ ଶ୍ରାଦ୍ଧ ନ କରିବ, କନ୍ତୁମାତାର
ବର୍ଷରେ ପିତାର ସାମ୍ବସ୍କରକ ଶ୍ରାଦ୍ଧ କରିବ ।

ଶ୍ରୌତାଗ୍ନେଷପର୍ଣ୍ଣିବାହୋପଦରବଦିବଶାହାନ୍ତରେବାତଦୁର୍ଜ୍ଜ୍ବ

ଜ୍ଞାତନାଂ ଗୁରୁଜ୍ଞାନାଂ ତଦବଧିତଦଦଂ ଗବଂ ଧୈବକ୍ରିୟଂ ।

ପାଶ୍ତୋବାହୋନିରଗ୍ନେଷଦରବଦିବଶାହାନ୍ତରେଶେଷପଞ୍ଚେଷ୍ଟ

ଶୁଦ୍ଧି ସ୍ୟାନ୍ନଶ୍ବିନହିସ୍ୟାନ୍ନବରବଦିତଦୁଚ୍ଚ୍ବଂ ତଦୈବଶ୍ବିନହିସ୍ୟାତୁ । ୧୯ ।

ଯେବେ ସାଗ୍ନିକ ଲୋକର ବଶଦିନ ମଧ୍ୟରେ କିମ୍ବା ବଶଦିନ
ଉତ୍ତରୁ ଅସ୍ତି ଅଭାବରେ ପର୍ଣ୍ଣିଦାହ ହେବ, ତେବେ ଜ୍ଞାତ ଓ ପୁତ୍ର-
ମାନେ ଚିନିଦିନରେ ଶୁଦ୍ଧି ହେବେ, ଅଥ୍ବ ଯେବେ ନିରଗ୍ନିକଲୋକର
ବଶଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଅସ୍ତି ମିଳିବ ତେବେ ଅବଶିଷ୍ଟ ଦିନରେ ଶୁଦ୍ଧି
ହେବ, ବଶଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଅସ୍ତିନମିଳି ପର୍ଣ୍ଣିଦାହ ହେଲେ ବାକୀ ଶେଷ
ଦିନରେ ଶୁଦ୍ଧି ହେବ, ବଶଦିନ ଉତ୍ତରୁ ପର୍ଣ୍ଣିଦାହ ହେଲେ ଚିନି-
ଦିନରେ ଶୁଦ୍ଧି ହେବ, କିନ୍ତୁ ଏହାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ଏହି କି ପୁତ୍ର ଶୁଦ୍ଧିଲ-
ଦିନଠାରୁ ସାତଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଶୁଦ୍ଧ ହୋଇ ଅବଶିଷ୍ଟ ଚିନି ଦିନରେ
ପର୍ଣ୍ଣିଦାହ କରି ଶୁଦ୍ଧିହେବ ।

ଜ୍ଞାନମାନେ ପର୍ଯ୍ୟବସ୍ତୁ ଦେଲେଦିନଠାରୁ ଭିନ୍ନଦିନ ଅଶୌଚ ପାଳନେ
ଯେବେ ପୁଣି ନାହିଁ ଦଶ ଦିନଭାଗରୁ ପର୍ଯ୍ୟବସ୍ତୁ ହେବ ତେବେ ଜ୍ଞାନ
ମହିତରେ ଭିନ୍ନ ଦିନରେ ଶୁଦ୍ଧି ଦେବେ । ୧୯ ।

ଗାନ୍ଧେରେବାସ୍ତିବାସ୍ତା ଭବନ୍ତ ଯେନିନଃ କାଳଦାସା ଅବୋଚଂ

ସୁଦ୍ରାଶୌଚଂ ହ୍ୟହଂ ସ୍ୟାଦଭିନିଗମବିଦୋ ନ୍ୟେଦଶାହଂ ବଦନ୍ତି ।

ଉଦାପୁତ୍ରୀପ୍ରସୂତେ ଯଦ ପିତୃସଦନେ ଇନ୍ଦ୍ରରାଜଂ ଭୂପିତ୍ତୋ

ପ୍ରସ୍ୟାଂ ମୃତ୍ୟାଂ ତସ୍ୟୋବାସିଦନମପିମୃତୋ ଯଦ୍ରକ୍ତାପିବାସେ । ୨୦ ।

ଯେବେ ସାଗ୍ନିକ ଲୋକର ବିଦେଶରେ ମନ୍ତ୍ର ଉତ୍ତରୁ ଅସ୍ତି ମିଳିବ,
ତେବେ ତାହାକୁ ଅସ୍ତିବାଦ କଲେ କାଳଦାସ ଅଉ କୌଣସି ଚୟନ-
ମାନଙ୍କ ମତରେ ଭିନ୍ନ ଦିନ ଅଶୌଚ ଏବଂ ଅଉ କେଉଁ ମାନଙ୍କ
ମତରେ ଦଶ ଦିନ ଅଶୌଚ ଲାଗେ ।

ଯେବେ କନ୍ୟା ବବାଦ ହୋଇ ପିତାର ଘରଠାରେ ଜନ୍ମ କରେ,
ତେବେ ପିତାମାତାଙ୍କୁ ଭିନ୍ନଦିନ ଅଶୌଚ ଲାଗେ ପିତୃ ଗୃହରେ କମ୍ପା
ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ ଉକ୍ତ କନ୍ୟା ମୃତ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ପିତାମାତାଙ୍କ ଭିନ୍ନ
ଦିନ ଅଶୌଚ ଲାଗେ, ଏ ଅଶୌଚରେ ପିତାମାତା ଦୁହେଁ ପାକ ପୁର୍ଣ୍ଣ
କରିବେ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ପାକତ୍ୟାଗ ମଧ୍ୟ ଦେବ ନାହିଁ, ଇତର
ଲୋକ ଦ୍ଵାରା (ପୁଣ୍ୟାଦି ଦ୍ଵାରା) ପୂଜା ଓ ବୈଷ୍ଣବେବାଦି କାର୍ଯ୍ୟ ଦେବ,
ଗେହପର ପିତାମାତାଙ୍କର ମୃତ ହେଲେ ବବାହତା କନ୍ୟା ମଧ୍ୟ ଭିନ୍ନ
ଦିନ ଅଶୌଚ ପାଳବ । ୨୦ ।

ଅଷ୍ଟଶ୍ୟଷ୍ଟିନୋକ୍ତା ପୁରନମଦସଦା ସ୍ନାନମଦ୍ରାପ୍ୟମଦ୍ଘଂ

ପ୍ରାଣାହୃତ୍ୟଃ ସମନ୍ତାଃ ପରମେଶ୍ଵରପୋଷ୍ୟାନୟନ୍ତଂ ସମନ୍ତଂ ।

ସାବିତ୍ୟଃ ପ୍ରାଣବନାରୁଞ୍ଜନମେହତପରକ୍ରମ୍ୟ ସନ୍ଧ୍ୟାନିଷେଧେ

ମୂର୍ତ୍ତ୍ୟଂ ବନ୍ଦେତ କର୍ତ୍ତେୟବଥ ଭଗବତୋ ବନ୍ଦନାଦାନିନୟଃ । ୨୧ ।

ଅଶୌଚରେ ଖନ; ଚନ୍ଦ୍ର; ସନ୍ଧ୍ୟା ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରକାରେ କରବ
ଯଥା,

ବ୍ରାହ୍ମଣର ପଞ୍ଚବାରୁଣ ମନ୍ତ୍ରରେ ଖନ ପ୍ରଣୟ; କିନ୍ତୁ ଏଥିରେ
ଅମନ୍ତ କର ଖନ କରବ କି ସେପରି ଖନ ବ୍ୟବହାର କାଳରେ ଶୁଦ୍ଧ
କୁର୍ତ୍ତା କଲେ ସେପରି ଖନ ।

ଚନ୍ଦ୍ରରେ ପ୍ରାଣାହୁତିମାନଙ୍କୁ ସମନ୍ତ କର କରବ; ଅପୋଷ୍ୟାନ
ସ୍ବର୍ଗକୁ ସମନ୍ତ ବାଜି ସବୁକୁ ଅମନ୍ତ କରବ ଅପୋଷ୍ୟାନ ସ୍ବର୍ଗ ଯଥା
ଅମୃତୋପସ୍ତରଣମସିଷ୍ଠାହା ଓ ଅମୃତାପିଧାନମସିଷ୍ଠାହା; ପ୍ରାଣାହୁତି
ମନ୍ତ୍ର ଯଥା; ପ୍ରାଣାୟାସ୍ତାହା; ଅସାନାୟାସ୍ତାହା; ବ୍ୟାଜାୟାସ୍ତାହା;
ଉଦ୍‌ବାଜାୟାସ୍ତାହା; ସମାଜାୟାସ୍ତାହା ।

ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଶାବିଧୀଙ୍କ ଅଞ୍ଜଳିହସ୍ତ ସମନ୍ତ କର ପ୍ରକ୍ଷେପ କରବ;
ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ନମସ୍କାର କରବ; ଏହିକ ମାତ୍ର ସନ୍ଧ୍ୟା; କିନ୍ତୁ ଲୋକା-
ଗୁରୁରୁ ଜପ ସୁରଣା ମାତ୍ର କରବ; ଜପ ସମର୍ପଣ ମଧ୍ୟ କରବ;
ଅଉ ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ତବାଦି ଗ୍ରୋହମାନେ କିଛି ଦେବେ ନାହିଁ । ୨୧ ।

ଶାଶ୍ବତଂ ଗ୍ୟାହ୍‌ନତୋକ୍ତଂ ନିଖିଳନିସ୍ବମଳଂ କାର୍ତ୍ତିକାଦିକ୍ରତେଷୁ
ପ୍ରାରବ୍ଧେନ୍ଦ୍ବଦେବା ପରତତ୍ତ୍ବଭରଣେ କିନ୍ତୁବାନୈର୍ବଧେୟେ ।

ଯଦ୍‌ବାହାନ୍ତେ ସ୍ବକାର୍ଯ୍ୟେ ଯଜନବତ୍ତରଣେ ପଞ୍ଚଗବ୍ୟାଶନାନ୍ତେ

ତଦ୍‌ବନ୍ଧାର୍ଯ୍ୟସ୍ବରେୟୁରଜପି ପରମୁପୋଷ୍ୟାଦସୀୟାସ୍ତୁରାଶିଃ । ୨୨ ।

କାର୍ତ୍ତିକ ମାସାଦି ବ୍ରତମାନଙ୍କରେ ସୂଚକ କମ୍ପା ମୃତକ ଉତ୍ତୟ
ଅଶୌଚ ପଡ଼ନ୍ତେ ବ୍ରତଲୋକ ଶାଶ୍ବତ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ନିଖିଳ ନିସ୍ବମ ପାଳନ
କର ଦେବପୂଜା ଓ ବିଭରଣ ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଜି ଦ୍ବାରା କରାଇବ;
ଅଶୌଚରେ ପଞ୍ଚଗବ୍ୟ ପାନ କର ଦେବପୂଜା ଓ ବାଳରେ ଅଧିକାଂଶ
ଦେବ; ସେହିପରି ଉକ୍ତ ବ୍ରତାଦିରେ ଚତୁର୍ଥାଂଶ ମଧ୍ୟ ଚତୁର୍ଥାଂଶ

ଦବସମାନଙ୍କରେ ଉପବାସ କରି ପ୍ରାବରହୁତ ଦିବସରେ ସ୍ନାନ କରି ପୁର-
ପର ପଞ୍ଚଗବ୍ୟ ପାନ କରି ଉକ୍ତ ବ୍ରତର ଅସ୍ତକାରଣୀ ହେବ । ୨୨ ।

ଦେବାର୍ଚ୍ଚାର୍ଚ୍ଚନ୍ୟଗୋଷ୍ଠିର୍ହରିଶଶଶିବାବ୍ରହ୍ମପୁରା ଭୁବିତ୍ୟା

ମାନସ୍ୟେକାଦଶୀ ଶ୍ରମଧୁରପୁସଜନଂ ମାନସ ବାପ୍ୟଦାନ୍ତେ ।

ଅରବ୍ୟଂ ପୁରୁଷକଥେ ବ୍ରତପୁରସଜନଂ ସ୍ୟାଦଧାରବ୍ୟଜ୍ଞାପ୍ୟ

ସ୍ରୋତ୍ରାଦ୍ୟଂ ଉର୍ଥସାହା ଦ୍ୟନ୍ତଦିବସମିଦ୍ରସ୍ୟାବଦାନ୍ତେ ସମାପ୍ୟଂ । ୨୩ ।

ହୃଦକ ବମ୍ବା ମୃତକ ଉଭୟ ଅଶୌଚରେ ବସ୍ତୁ, ଶିବ, ଦୁର୍ଗା ଓ ବ୍ରହ୍ମା
ଏମାନଙ୍କର ନିତ୍ୟପୂଜା ଅନ୍ୟ ଗୋତ୍ରଜନ୍ମାରୁ କରିବ, ଆଉ ଏକା-
ଦଶୀ ବ୍ରତାଦି ପଡ଼ନ୍ତେ ବସ୍ତୁପୂଜା ମନ୍ତ୍ରରେ ସ୍ମରଣା କରି ଅଶୌଚନ୍ତେ
ପୁରଂ ସଞ୍ଚିତ ଦ୍ରବ୍ୟମାନଙ୍କଦ୍ୱାରା ବ୍ରତରୂପ ଦେବଯଜନକୁ ସମାପ୍ତ
କରିବ; ଆଉ ଜପାଦି ପ୍ରଭୃତି ଆରବ୍ୟ କର୍ମ ମଧ୍ୟରେ ଏହି ଉଭୟ
ଅଶୌଚ ପଡ଼ନ୍ତେ ଅଶୌଚନ୍ତରେ ଉକ୍ତ କର୍ମ ସମାପ୍ତ ହେବ । ୨୩ ।

ଦୁର୍ଭିକ୍ଷପ୍ରାଣରକ୍ଷାଶମକରଣବ୍ୟତ୍ୟାଦିଦେଶାଦିରଙ୍ଗା

ଦିଶ୍ୱାରମ୍ଭଃ ସମାପ୍ତିଃ ପ୍ରବସଂନଜ୍ଞପାଦେର୍ଭଦେବାଂନଦୋଷଃ ।

ପୁରୀରମ୍ଭେବବାହେବ୍ରତସଦନଜ୍ଞାଧାରଦେବପ୍ରତିଷ୍ଠା

ଦାନଶ୍ରାଦ୍ଧାଦି କୃତ୍ୱାଦିକମଦଧତନେ ସ୍ୟାସ୍ତମାପ୍ୟଂ ତଦାପି । ୨୪ ।

ମୃତକ ଏବଂ ମୃତକ ଉଭୟ ଅଶୌଚରେ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ଓ ଶୁଷ୍କବସ୍ତୁ
ବାଦରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ନିମିତ୍ତ ଉକ୍ତ ଉଭୟ ଅଶୌଚର ଅପେକ୍ଷା ନ
କରି ପ୍ରବସଂନ ଓ ଜପାଦିମାନଙ୍କର ଆରମ୍ଭ ଓ ସମାପ୍ତି ମଧ୍ୟ କରା
ଯିବ ।

ଆଉ ଆରମ୍ଭ ଦୋଇଥିବା ବବାହ, ବ୍ରତ, ଗୃହ ପ୍ରତିଷ୍ଠା, ଜଳାଶୟ
ପ୍ରତିଷ୍ଠା, ଦେବ ପ୍ରତିଷ୍ଠା, ଦାନ, ଶ୍ରାଦ୍ଧ ଓ ବୃତ୍ତନ୍ତ୍ରାୟଣାଦି ଉକ୍ତ
ଉଭୟ ଅଶୌଚକୁ ଅପେକ୍ଷା ନ କରି ପୂର୍ବୋଦ୍ଦିତ ଭୟରୁ ଅନିତ୍ୟ

ଶରୀରର ବଶୀଭୂତ ହୋଇ ଅଗତ୍ୟା ବେହୁ, କାର୍ଯ୍ୟର ସମାପ୍ତ
ଦିନରେ ସମାପ୍ତ କରିବ । ୧୪ ।

ନୟୋ ମାତାମହେତୁ ଶ୍ଯରଗୁରୁଷୁବା ମାତୁଲେ ଶୌଚମୁକ୍ତ-
ତ୍ୟକ୍ତା ସ୍ନାନୋପବାସୋ ବିବଧତି ସ୍ବପ୍ନସ୍ବପ୍ନସ୍ତୃୟାଣାଂଚ ନାଶେ ।
ନାଶୌଚା ବ୍ରହ୍ମବିସ୍ତ୍ୟାସକଳ ଇଦମତନୈଷ୍ଠିକ ବ୍ରହ୍ମଗୁରୁ
ବାଚସ୍ପତ୍ୟୋଽଧ୍ୟକ୍ତୃର୍ଦ୍ଧିର୍ଦ୍ଧରଜନପରସ୍ତୁସକ୍ତାସଦ୍ବାସେଶୁଦ୍ଧଃ । ୧୫ ।

ମାତାମହ, ଶ୍ଯର, ଗୁରୁ, ମାତୁଲ, କମ୍ପା ମାତାମହ, ଶାସ୍ତ୍ର,
ଗୁରୁସନା ଓ ମାତୁଲାମା ଏମାନେ ମରନ୍ତେ ପୁରୋକ୍ତ ପ୍ରକାର ଅଶୌଚ
ପାଳନ ନ କରି କେବଳ ସ୍ନାନ ଓ ଉପବାସ କରିବ ଏହା ପତ୍ରିକ-
ମାନେ କହିଅଛନ୍ତି । ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନୀ, ଯଜ୍ଞ, ନୈଷ୍ଠିକ ବ୍ରହ୍ମଗୁରୁ, ବାଚ-
ସ୍ପତ୍ୟାଶ୍ରମୀ, ଅବୃତ୍ତିକ (କମ୍ପୁକ) ଦୁଇ ଭଜନ ପର, (ବୈଷ୍ଣବ) ଏବଂ
ଗୃହତ୍ୟାଗୀ ଓ ଶୁଦ୍ଧ ଏମାନେ ଉପରେକ୍ତ ଅଶୌଚରେ ଅଶୌଚୀ
ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ । ୧୫ ।

ଦାହେ ବାହେଶବନ୍ୟାନୁଗମନକରଣେଞ୍ଜନପ୍ରାଣାୟାମାସ୍ତା
ଦ୍ରାଘିସ୍ପର୍ଶେ ସଜାତେ ଇଦମପିରୁଦନ୍ତେ ଯାବଦସ୍ତୁପ୍ରସ୍ଥିତଃସ୍ୟାତ ।
ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବବାଗ୍ମମାତ୍ରାଭବଦିହଶୁଚିତ୍ରାଥୋନଶୌଦ୍ରମ୍ୟ ବିସ୍ତା
ବାହଂଦାହଂଶବନ୍ୟାନୁଗମମପିକଥା ରୋଦନଂ ଜାତୁ ରୁର୍ଯ୍ୟଃ । ୧୬ ।

ଗଜାଜୟ ଶବର ଦାହ, ବହନ ଓ ଅନୁଗମନ କଲେ ଏବଂ ଅସ୍ତ୍ର
ସଞ୍ଚୟନ ପୂର୍ବରୁ ଅଦ୍ରାଘି ସ୍ପର୍ଶ କଲେ କମ୍ପା ତାହା ନମନ୍ତେ
ରୋଦନ କଲେ ଞ୍ଜନ ଓ ପ୍ରାଣାୟାମ କରି ଶୁଦ୍ଧ ହେବ, କିନ୍ତୁ ଅସ୍ତ୍ର-
ସଞ୍ଚୟନ ଉତ୍ତରୁ ଅସ୍ତ୍ର ସ୍ପର୍ଶ କଲେ ଞ୍ଜନ ଓ ଅନୁଗମନ କଲେ ଶୁଦ୍ଧ
ହେବ, ଅଥବା ବ୍ରାହ୍ମଣମାନେ ଶୁଦ୍ଧ ଶବର ବହନ, ବହନ, ଅନୁଗମନ
ଓ ରୋଦନ କବାପି କରିବେ ନାହିଁ । ୧୬ ।

ବର୍ଷାନ୍ ପଞ୍ଚୋତ୍ତ୍ସଂସ୍ତେପି ଇର ଦଶଗତେ ନାଗଭର୍ତ୍ତାପିବାର୍ତ୍ତ
 ହନେୟସୁଦ୍ଧାଦ୍ୱାଦ୍ୱାନନ୍ଦପୁରନିଶିଳଂ ପ୍ରେତକର୍ମୀଦିକାର୍ଯ୍ୟଂ ।
 ଜାତ୍ୟେହ୍ନିବାୟାତ୍ମପପିତ୍ୱତଦ୍ୱେଷେ ପ୍ରାଣ୍ୟତ୍ୱେଦ୍ୱାପ୍ୟକାର୍ଯ୍ୟଂ
 ଜାତାଦ୍ୟଂ କର୍ମନେହାଜନଧୃତବ୍ୟନେ ମେଶଳାଦଣ୍ଡଭୟାଃ । ୨୭ ।

ଯଦି ପିତା ବିଦେଶରେ ଥାଇ ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ଉତ୍ତରୁ ଦଶବର୍ଷ କମ୍ପା
 ଦ୍ୱାଦଶବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଗମନ ନ କରେ କମ୍ପା କୌଣସି ବାର୍ତ୍ତା ନ
 ଦିଏ, ତେବେ ପୁଅ ଅସାଧ କୃଷ୍ଣଏକାଦଶୀ ଦିନ ପଣ୍ଡି ନରବାଦ୍ କର
 ବିଧିମତେ ସକଳ ପ୍ରେତକାର୍ଯ୍ୟ କର ଶୁଦ୍ଧି ଦେବ, ଯଦି ଦେବାହୁ
 ଉକ୍ତ ପିତା ଲାବିଗଥାଇ ଶୁଦ୍ଧିପରେ ଅଗମନ କରେ ତାହା ହେଲେ
 ସେ ଦୃତଦ୍ୱେଷ ନିକ୍ଷେପ କର ଜାତକର୍ମୀଦି କର୍ମରେ ପୁନଶ୍ଚ ବ୍ରତ
 ହୋଇ ଶୁଦ୍ଧି ଦେବ, କିନ୍ତୁ ଉକ୍ତ ବ୍ରତରେ ବୃଷ୍ଟାଜନଧାରଣ, କ୍ଷୌର,
 ମେଶଳାଧାରଣ, ଦଣ୍ଡଧାରଣ, ଏବଂ ଭୟା ଦେବ ନାହିଁ, ଯଦି ତାହାର
 ପୂର୍ବ ସ୍ତ୍ରୀ ଉଦ୍ଭବଥାଏ ତେବେ ତାହାର ବିବାହ ଦେବ ନଚେତ୍ ଅନ୍ୟ
 ସ୍ତ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମଣ କର ପାରିବ । ୨୭ ।

ଗମାସ୍ତୁ ।

